

Türkiye’de E-Okul Yönetim Bilgi Sisteminin İlköğretim Okulu Müdür Yardımcılarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi¹

Çetin ERDOĞAN², İneyet AYDIN³, Uğur AKIN⁴ & Nihan DEMİRKASIMOĞLU⁵

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim okulu müdür yardımcılarının görüşlerine göre Türkiye’deki kamu ilköğretim okullarında kullanılan e-okul yönetim bilgi sisteminin yararlarının, sorunlarının ve sorunlarına yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesidir. Tarama modeliyle gerçekleştirilen araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen veri toplama araçları kullanılmıştır. Araştırmaya, Türkiye’de 12 il merkezinden 451 müdür yardımcısı katılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, t-testi ve ANOVA analizleri kullanılmıştır. Bulgulara göre, müdür yardımcılarını e-okul sisteminin oldukça yararlı olduğu görüşündedirler. Okullara sunulan internet bağlantı hızının yetersiz oluşu ve yoğun zamanlarda sistemin yavaşlaması, sistemin en önemli sorunları arasında görülmektedir. Sistemin iyileştirilmesi için sistemin veri analizleri yapabilecek hale getirilmesi, sistemde öğrenci adres bilgilerinin yer alması, velilere SMS gönderme uygulamasının sisteme eklenmesi ve veri girişlerinin kolaylaştırılması gibi öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: E-okul sistemi, Yönetim bilgi sistemi, Okul yönetimi, Müdür yardımcıları

 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.12973/jesr.2014.41.6>

¹ Bu araştırma, 01.12.2010 tarih ve B.08.0.EGD.0.07.00.00.311-429 / 3031 sayılı karar ile MEB, EARGED tarafından desteklenmiştir.

² Yrd. Doç. Dr. - Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü - cerdogan@yildiz.edu.tr

³ Prof. Dr. - Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Yönetimi ve Politikası Bölümü - inayetaaydin@gmail.com

⁴ Yrd. Doç. Dr. - Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü - uurakin@hotmail.com

⁵ Yrd. Doç. Dr. - Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Yönetimi ve Politikası Bölümü - nihansal@yahoo.com

GİRİŞ

Yirminci yüzyılın son çeyreğinde ileri düzeyde endüstrileşen A.B.D., Japonya gibi ülkelerde toplumların temel özelliklerinde bazı köklü değişim eğilimleri gözlenmiştir. Sanayi toplumunun kurum, norm ve kuramları sürekli değişim gösteren toplumsal yapıya uymamış; bu değişim, endüstri veya sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle sonuçlanmıştır (Bensghir, 1996). Bilgi toplumuna geçiş sürecinde örgütler, yaşamlarını sürdürebilmelerinin tek yolunun bilgiye ve yüksek teknolojiye yatırım yapmak olduğunu fark etmişlerdir (Bozkurt, 1997; Ögüt, 2003). Bilgi toplumu olmanın gereklerinden olan bilgi sistemleri ve bilgi teknolojileri günümüz dünyasının örgütleri için pazarlama, insan kaynakları yönetimi, muhasebe gibi örgütsel işleyişin vazgeçilmez işlevlerinden biri haline gelmiştir (O’Brien, 2004). Bilgi sistemleri örgütlerde, elektronik veri sistemleri, otomasyon sistemleri, karar destek sistemleri ve yönetim bilgi sistemleri gibi çeşitli biçimlerde kullanılmaktadır.

Bu çalışmanın odağında yer alan Yönetim Bilgi Sistemleri (YBS), yönetim işlerinin etkili bir şekilde planlanabilmesi ve yürütülebilmesi amacıyla verilerin toplanması, saklanması, kullanılması, gerektiğinde erişimi ve iletilmesi gibi işlemleri yapabilen insan ve bilgisayar tabanlı kaynakların kombinasyonundan oluşan sistemler olarak tanımlanmıştır (Lucey, 1987). Veri tabanındaki ham veriler YBS sayesinde örgüt için olası problemlerin veya fırsatların anlaşılmasını sağlayacak anlamlı bilgilere dönüşür (Haag, Cummings & Dawkins, 1998). Sadece verilerin ve algoritmaların yer aldığı veri işleme sistemlerinden farklı olarak yönetim bilgi sistemlerinde, insan faktörü de yer almakta, bilgi uzmanlarıyla yönetim arasında etkileşim söz konusu olmaktadır (Lucey, 1987).

Bilgi çağında devletler, bilgi toplumu oluşturma yolunda e-devlet, e-sağlık gibi yönetim bilgi sistemleri geliştirmekte ve web tabanlı uygulamaları yaygınlaştırmaktadır. Bu uygulamaların eğitim alanına yansımaları, web tabanlı yönetim bilgi sistemleriyle okulların merkezi bir veritabanına bağlanması veya okullar arası elektronik bağlantılar kurulması şeklinde gerçekleşmiştir. Dünyanın çeşitli ülkelerinde bu tür uygulamaların örneklerine rastlamak mümkündür. Kanada’nın kamu okullarını ve kamu kütüphanelerini birleştirme stratejisi çerçevesinde geliştirilen SchoolNet (KPMG Consulting LP, 2000), Hong Kong’ta okul yönetiminin etkinliğinin artırılması amacıyla kurulan Web School Administration and Management System-WebSAMS (Kwan, 2006), Pakistan’da okullara ilişkin milli bir veri tabanı oluşturmayı amaçlayan Ulusal Eğitim Veritabanı Programı (NEDP, 2011; Pakistan Education Initiative, 2011) bu uygulamalara örnek gösterilebilir. Türkiye’de de Devlet Planlama Teşkilatı’nın “Bilgi Toplumu Stratejisi” kapsamında 2006 yılında Entegre E-Kütüphane sistemi geliştirilmiş, kütüphanelerde katalog tarama ve içeriğe erişim hizmetlerinin elektronik ortamda sunulması amaçlanmıştır. Ulusal Toplu Katalog (TO-KAT) adıyla geliştirilen sistem, ülkedeki tüm kütüphanelerdeki koleksiyon bilgilerini içermekte ve toplu tarama yapılmasına olanak sağlamaktadır (TO-KAT, 2014).

Türkiye’de de bu tür uygulamalar hızla yerleşmiş, kamu ve özel sektörde yönetim bilgi sistemleri yaygın şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Bu çalışmanın konusunu oluşturan E-okul Yönetim Bilgi Sistemi ile okul yönetimi, bilgi toplumunun gereklerine uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. E-okul sistemi, okula ve öğrencilere ait bilgilerin internet ortamına işlenmesi, kaydedilmesi ve gerektiğinde ulaşılması gibi işlemleri kapsamaktadır. Bu sayede iş ve işlemlerin daha hızlı, daha ekonomik ve daha güvenilir hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

E-okul sisteminin doğuşu Avrupa Birliği'nin "e-Avrupa+" isimli girişimine dayanmaktadır. Türkiye de bu girişime katılacağını resmen bildirmiştir. Bu girişim kapsamında 2001 yılında hazırlanan e-Avrupa+ Eylem Planı'nın başlıca amaçları, bilgi toplumu temel yapı taşlarının oluşturulması, daha ucuz, daha kolay, daha güvenli internet ve iletişim ağı kurulması, insan kaynağına yatırım ve internet kullanımının canlandırılması ile e-Ticaret, e-Devlet, e-Sağlık, e-Çevre gibi sistemlerin uygulamaya konulmasıdır. Bu eylem planı çerçevesinde 2003 yılına kadar tüm okulların internete bağlanması, ucuz ve kolay internete ulaşım, e-okul gibi konuların ele alınması kararlaştırılmıştır (Başbakanlık, 2002). E-Avrupa+ Eylem Planı'nın Türkiye'ye uyarlanması ve bu kapsamdaki hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla, 27 Şubat 2003 tarihinde yayımlanan 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile E-Dönüşüm Türkiye Projesi başlatılmış ve projenin uygulanması ve değerlendirilmesi görevi Devlet Planlama Teşkilatı'na (DPT) verilmiştir. Projenin koordinasyonu ve stratejilerinin belirlenmesi amacıyla DPT bünyesinde Bilgi Toplumu Dairesi kurulmuştur (DPT – Bilgi Toplumu Dairesi, 2010).

E-okul uygulaması E-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin eğitim alanına yansıyan yönünü oluşturmaktadır. E-okul sistemiyle Milli Eğitim Bakanlığı (2009a), okulların yönetim ve otomasyon işlerinin kolaylaşması; öğrenci işlerinin daha ekonomik ve kısa sürede yürütülmesi; okulların bilgisayar yazılımlarına harcadıkları masrafların azaltılması, okul ve öğrencilere ait büyük çapta verinin merkezi veritabanında toplanması; eğitim kurumlarının koordinasyonunun sağlanması, kurumlar arası yazışmaların elektronik ortama taşınması; yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin birbirleriyle sürekli iletişiminin sağlanması; öğrencilerin başarı ve devam durumlarının takibinin kolaylaşması, ülke düzeyinde elde edilen veriler üzerinden çeşitli analizler yaparak karar alıcılara ve uygulayıcılara sunulması gibi yararların sağlanmasını hedeflemiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı E-okul projesine ilköğretim okullarında e-kayıt uygulaması ile başlamıştır. E-kayıt uygulaması, ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okul kaydının internet üzerinden yapılması için kullanılmaktadır. Bu uygulama ile öğrencilerin ikamet ettikleri adrese dayalı olarak hangi okula kaydolacakları belirlenmiş; okulların öğrenci sayılarının dengeli biçimde dağılımı ve belirli okullara yığılmanın önlenmesi sağlanmaya çalışılmıştır. E-kayıt uygulaması 2006-2007 eğitim öğretim yılında Ankara, İstanbul, İzmir, Adana ve Eskişehir olmak üzere beş ilde pilot olarak uygulanmış, 21 Mayıs 2007 tarihli genelge ile 2007-2008 eğitim-öğretim yılında da ülke genelindeki tüm resmi ve özel ilköğretim okullarında uygulanması kararlaştırılmıştır (MEB, 2007b). İlköğretim okullarında uygulama tam anlamıyla yürütülmeye başlandıktan sonra 5 Kasım 2008 tarihli genelge ile e-okul sisteminin ortaöğretim okullarında da uygulanması kararlaştırılmıştır (MEB, 2008). E-okul sistemi halen ülkedeki tüm ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında uygulanmaktadır.

E-okul sistemi sayesinde, MEB 2011 verilerine göre resmi ve özel 42.078 ilköğretim ve ortaöğretim okulundaki toplam 13.567.271 öğrencinin bilgileri merkezi bir veritabanında T.C. kimlik numarasına göre kaydedilmektedir. Öğrenci bilgileri okul, sınıf ve şubelerine göre bu sistemde tutulmakta, ilk kayıt işleminden mezuniyete kadar öğrencinin nakil, devamsızlık, not, sınıf geçme, karne, disiplin vb. işlemleri bu sistem tarafından yürütülmektedir (MEB, 2009a). E-okul sisteminde öğrencilere ait nüfus bilgileri, sınıf, şube, öğrenci numarası, devamsızlık bilgileri, ders notları, öğrenci gelişim dosyası bilgileri, anne, baba ve kardeş bilgileri ve öğrenci

fotoğrafı yer almaktadır. E-okul sisteminin uygulanmasına ilişkin Bakanlık (MEB, 2007a) bazı ilkeler belirlemiştir. Bu ilkeler şunlardır:

1. Öğrencilere ait tüm bilgilerin elektronik ortamda tutulması ve sistemde mükerrer öğrenci bulunmaması,
2. Merkezi sınavlarla ilgili iş ve işlemlerin e-okul üzerinden gerçekleştirilmesi,
3. Karne, diploma, takdir, teşekkür, başarı ve onur belgelerinin çıktılarının sistemden alınması,
4. Öğrenci devamsızlık takibi ve nakil işlemlerinin e-okul sistemi üzerinden yapılması,
5. Bu uygulamaya tüm resmi ve özel okul öncesi ve ilköğretim kurumlarının dahil edilmesi,
6. Sisteme başka sistemlerden veri aktarımı yapılmaması.

Bu ilkeler doğrultusunda işletilmesi planlanan e-okul sisteminde dört ana modül bulunmaktadır. Bu modüller, Kurum İşlemleri, Öğrenci İşlemleri, Milli Eğitim Müdürlükleri İşlemleri ve Bakanlık İşlemleri şeklinde isimlendirilmiştir. Bu modüllerin işlev ve içerikleri aşağıda açıklanmıştır (MEB, 2009b).

Öğrenci İşlemleri Modülü. Öğrenci işlemlerinin yürütüldüğü bölümdür. Bu bölüm; öğrenci arama, öğrenci dosya bilgilerinin tutulması (öğrenci bilgileri, genel bilgiler, nüfus bilgileri, veli bilgileri, anne, baba, kardeş bilgileri vb.), not ve devamsızlık bilgilerinin izlenmesi, olumsuz davranışta bulunan öğrencilerin takibi, nakil ve ayrılma işlemlerinden oluşur.

Kurum İşlemleri Modülü. Okula ait bilgilerin girilmesi, okulun öğretim şeklinin belirlenmesi, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin kaydının yapılması, şube eklenmesi, ücretli derse giren öğretmenlerin bilgilerinin girilmesi ve öğrenci fotoğraflarının eklenmesi işlemlerinin yer aldığı modüldür.

Milli Eğitim Müdürlükleri İşlemleri Modülü. Mezun olan öğrencilerin, olumsuz davranışta bulunanların ve devamsız öğrencilerin listesinin tutulmasını sağlar. Ayrıca bu modül yardımıyla, ilçe ve il çapında başarı değerlendirmesi ve sınav işlemleri yürütülebilmektedir.

Bakanlık İşlemleri Modülü. Eğitim-öğretim dönemi belirleme, devam etmeyen öğrencileri izleme, başarı değerlendirmesi, norm kadro tespiti, kitap dağıtım planlaması ve her türlü istatistiklerin oluşturulması işlemlerini içerir.

Sistem, yukarıda sıralanan özelliklere sahip olmakla beraber sürekli yenilenmekte ve güncellenmektedir. Kullanıcılardan alınan dönütler, ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar ve eğitim sistemindeki değişiklikler dikkate alınarak e-okul sistemini geliştirme çalışmaları sürdürülmektedir.

Türkiye’de e-okul yönetim bilgi sistemine ilişkin sınırlı sayıdaki bilimsel çalışmaların çoğunluğunu yüksek lisans tez çalışmaları oluşturmaktadır (Akar, 2009; Ersoy, 2010; Gültekin, 2010; Kızılboğa, 2010; Turan, 2010; Polat, 2011). Bunların dışında sempozyum bildirileri olarak sunulan çalışmalar bulunmaktadır (Bülbül & Acar, 2009; Demirli, Demirkol & Varol, 2009). Bu çalışmalarda genel olarak yönetici, öğretmen, öğrenci ve/veya velilerin sisteme ilişkin görüşleri ve sistemden memnuniyet düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ancak bu çalışmaların hiçbiri Türkiye evrenini temsil etmemektedir. Araştırmalar genellikle tek bir ilde veya birkaç ilçede yapılmıştır. Türkiye genelinde uygulanan sisteme ilişkin tüm evreni temsil eden bir çalışmanın yokluğu alanyazında önemli bir eksiklik teşkil etmektedir.

Bu çalışma, büyük yatırımlarla uygulamaya konulan e-okul sisteminin işleyişine ilişkin Türkiye'deki genel durumun belirlenmesi, sisteme ilişkin sorunların tespiti ve sorunlara ilişkin yöneticilerin çözüm önerilerinin ortaya konulması amacını taşımaktadır. Bu çalışmadan elde edilen bulguların, sistemden beklenen yararlarla ilişkin nesnel değerlendirmeler sağlayacağı; sistemin sorunlarının tespit edilmesi ve çözülmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma, sonuçlarının ülke ölçeğinde genelleme yapılabilmesine olanak sağlaması ve yönetim bilgi sistemlerinin okullarda kullanımına ilişkin ülkeler arası karşılaştırmalı araştırmalara veri sunması bakımından da değerli görülmektedir. Yukarıda sunulan bilgiler ışığında bu araştırmanın genel amacı, ilköğretim okulu müdür yardımcılarının görüşlerine göre kamu ilköğretim okullarında e-okul sisteminin yararlarının, sistemin işleyişine ilişkin sorunların ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin ortaya konulmasıdır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

E-okul sisteminin yararları, sorunları ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini ortaya koymak üzere ilköğretim okulu yöneticilerinin görüşlerini belirlemeye yönelik bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

Evren-Örnekleme

Araştırmanın evrenini Türkiye'nin 81 il merkezindeki kamu ilköğretim okullarında görev yapan ve e-okul sistemini kullanan müdür yardımcılarını oluşturmaktadır. Araştırmada, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından yapılan İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflaması'na (İBBS) göre belirlenen 12 bölgenin her birinden en fazla nüfusa sahip olan il örnekleme dahil edilmiş ve araştırma 12 il merkezindeki kamu ilköğretim okullarında yürütülmüştür. İlköğretim okullarında e-okulla ilgili işleri genellikle müdür yardımcılarını yürüttüğü için araştırmaya dahil edilen her okuldan e-okul işleriyle görevli bir müdür yardımcısı örnekleme alınmıştır. Bu nedenle örneklem hesabında il merkezlerindeki kamu ilköğretim okullarının sayısı esas alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı 2011 verilerine göre bu sayı 12.080'dir. Sekaran'a (1992, 253) göre büyüklüğü 12.080 olan bir evreni en az 375 kişilik bir örneklem temsil etmektedir.

Tabakalı örnekleme yöntemiyle il merkezlerindeki kamu ilköğretim okul sayıları dikkate alınarak her ilden kaç okulun araştırmaya dahil edileceği hesaplanmıştır. Bu hesaplama göre örnekleme alınan iller, okul sayıları ve örnekleme giren müdür yardımcısı sayıları şöyledir: İstanbul (1270, 146), Ankara (576, 66), İzmir (410, 48), Bursa (307, 35), Adana (271, 31), Diyarbakır (262, 30), Kayseri (234, 27), Van (156, 18), Samsun (140, 16), Erzurum (137, 16), Balıkesir (106, 12), Ordu (48, 6). Ulaşılması gereken 375 katılımcı sayısı ve ölçeklerin dönüş oranlarında eksiklik olabileceği de dikkate alınarak her bir ilde örneklemin % 25'i oranında fazla sayıda okul örnekleme alınmış ve 470 okula ölçekler gönderilmiştir. Gönderilen ölçeklerin tamamına yakını geri dönmüş, bunlardan da eksik veya hatalı yanıtlananlar ayıklandıktan sonra kalan 451 ölçek analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın katılımcılarının % 82,9'u (n=374) erkek, %17,1'i (n=77) kadın müdür yardımcılarında oluşmaktadır. Erkek yönetici oranının yüksekliği Türkiye'deki kadın okul yöneticilerinin erkeklere oranla çok düşük düzeyde olmasının bir yansımasıdır. Kıdem değişkenine göre katılımcıların % 31,9'u (n=144) 1-5 yıl; % 23,9'u (n=108) 6-10 yıl; % 14,6'sı (n=66) 11-15 yıl; % 13,1'i (n=59) 16-20 yıl; % 6,9'u (n=31) 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir.

Katılımcıların % 22,6’sı (n=102) e-okul sisteminin kullanımına yönelik eğitim alırken % 77,4’ü (n=349) almamıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada e-okul sisteminin yararları ve sorunlarına yönelik veri toplamak amacıyla “E-okul Sisteminin Yararları Ölçeği” ve “E-okul Sisteminin Sorunları Ölçeği”; sistemin sorunlarına yönelik çözüm önerilerine ilişkin veri toplamak amacıyla da “E-okul Sisteminin Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri Anketi” geliştirilmiştir. Ölçme araçlarının geliştirilmesi amacıyla öncelikle kamu ilköğretim okullarında görev yapan 8 müdür yardımcısı ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmelerinde katılımcı sayısının 8–12 arasında olması uygun görülmektedir (Byers & Wilcox, 1988). Araştırmacılar tarafından ilgili alanyazın ve internet kaynakları taranmış, buna göre odak grup çalışması e-okul sisteminin yararları, sorunları ve çözüm önerileri olmak üzere üç temel konuya göre yapılandırılmıştır. Görüşmelerde katılımcıların izniyle ses kaydı yapılmış, kayıtların analizinden elde edilen verilerden yararlanılarak üç temel başlıkta maddeler yazılmış ve ölçme araçlarının taslakları hazırlanmıştır. Taslaklardaki maddelerin kapsam ve görünüş geçerliği ile anlaşılabilirliğini saptamak üzere ölçme araçları eğitim yönetimi, eğitim teknolojileri, istatistik ve araştırma alanlarından 10 uzmanın ve ilköğretim okullarında e-okul işleriyle görevli 5 müdür yardımcısının görüşüne sunulmuş, görüşler doğrultusunda maddeler yeniden düzenlenmiştir. Buna göre “E-okul Sisteminin Yararları Ölçeği” 19 madde, “E-okul Sisteminin Sorunları Ölçeği” 25 madde ve “E-okul Sisteminin Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri Anketi” 15 maddeden oluşmuştur. Ölçme araçları beşli Likert derecelendirmesine göre hazırlanmış, dereceler ve puan aralıkları “Kesinlikle Katılmıyorum: 1.00-1.79, Katılmıyorum: 1.80-2.59, Kısmen Katılıyorum: 2.60-3.39, Katılıyorum: 3.40-4.19 ve Kesinlikle Katılıyorum: 4.20-5.00” şeklinde belirlenmiştir. Anket ve ölçeklerin altına açık uçlu sorular eklenmiş, katılımcıların sistemin yararlarına, sorunlarına ve sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu sayede ölçme araçlarında yer almayan konulara ilişkin görüşlere de ulaşılması amaçlanmıştır.

E-okul sisteminin yararları ölçeği ve e-okul sisteminin sorunları ölçeği: Ölçeklerin ön uygulaması Ankara’nın merkez ilçelerine bağlı kamu ilköğretim okullarında görev yapan 56 müdür yardımcısıyla gerçekleştirilmiştir. Tabachnick ve Fidell’e göre (2007, 613) ölçek maddelerinin ilişkili olduğu durumlarda açımlayıcı faktör analizinde örneklem için 50–100 arası veya madde sayısının en az 2 katı kadar sayı yeterlidir. Ayrıca yazarlar örneklemin AFA’ya uygunluğunun Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeriyle test edilebileceğini belirtmektedir. Buna göre KMO değeri 0,60 ve üzeri AFA için uygun görülmektedir. Bu çalışmada KMO değerleri E-okul Sisteminin Yararları Ölçeği için, 0,80; E-okul Sisteminin Sorunları Ölçeği için ise 0,71 olarak hesaplanmıştır. AFA sonucunda ise ölçekler tek boyutlu yapı göstermiştir. Faktör analizinde faktör yük değerleri 0,30’un üzerinde olan maddeler ölçekte tutulmuş (Büyüköztürk, 2008, 124) ve binişik maddeler çıkarıldıktan sonra E-okul Sisteminin İşleyişi ve Yararları Ölçeği 18 maddeden (açıklanan varyans % 43), E-okul Sisteminin Sorunları Ölçeği ise 19 maddeden (açıklanan varyans % 31) oluşmuştur. Ölçekler tek boyutlu olduğu için % 30 alt sınırı açıklanan varyans oranı bakımından yeterli görülmüştür (Büyüköztürk, 2008, 125). Ölçeklerin güvenilirliğinin hesaplanmasında madde toplam puan korelasyonu ve Cronbach’s Alfa iç tutarlık

katsayıları dikkate alınmıştır. Madde toplam puan korelasyonu 0,30 ve üzerinde olan maddelerin iyi bir ayırt edici, 0,20–0,30 arası maddelerinse zorunlu durumlarda teste dahil edilebileceği belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2008, 171). E-okul Sisteminin Sorunları Ölçeğinde ölçekte kalması gerekli görülen bir maddenin 0,29, diğer tüm maddelerin ise 0,30 ve üzerinde korelasyon değerinde olduğu görülmüştür. Cronbach's Alpha katsayıları ise E-okul Sisteminin Yararları Ölçeği için 0,89, E-okul Sisteminin Sorunları Ölçeği için ise 0,87 olarak hesaplanmıştır. Bu değerlere göre ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

E-okul sisteminin sorunlarına yönelik çözüm önerileri anketi: Müdür yardımcılarıyla yapılan odak grup görüşmelerinde katılımcıların sistemin sorunlarına yönelik belirttiği çözüm önerilerinden hareketle, kullanıcıların en sık yaşadığı sorunlara yönelik çözüm önerileri yazılmıştır. Bu anketle sistemin kullanıcılarının bu çözüm önerilerini ne ölçüde uygun gördükleri belirlenmeye çalışılmıştır. Anket maddeleri madde bazında değerlendirilmiş olup toplam puan alınmamıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verilerinin toplanmasında Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'ndan (EARGED) araştırma izni ve desteği alınmıştır. Araştırmanın verileri ölçme araçlarının internet ortamında uygulanmasıyla toplanmıştır. EARGED aracılığıyla örnekleme alınan okullara ölçme araçlarının yer aldığı internet adresi resmi yazı ile bildirilmiş, her okuldan e-okul sisteminden sorumlu bir müdür yardımcısının bu adresteki anket ve ölçekleri yanıtlaması istenmiştir. Verilerin analizinde aritmetik ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Sistemin yararlarına ve sorunlarına yönelik görüşlerin cinsiyet ve sistemin kullanımına yönelik eğitim alma değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği t testi ile; kıdem değişkenine göre anlamlı fark olup olmadığı ise tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Varyans analizinde farkın kaynağının belirlenmesi için ise LSD testi yapılmıştır. Açık uçlu sorulara verilen yanıtların değerlendirilmesinde içerik analizi yapılmıştır. Görüşler belirli temalara göre gruplanarak görüşlere ilişkin frekanslar verilmiştir.

BULGULAR

Bu başlık altında araştırma verilerinin analizi sonucu elde edilen bulgulara ve bu bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir. E-okul sisteminin yararlarına ilişkin yönetici görüşlerine ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 1'de verilmiştir. Müdür yardımcıları e-okul sisteminin yararlarına ilişkin 18 maddenin 17'sine "kesinlikle katılıyorum", yalnız birine ise "katılıyorum" düzeyinde cevap vermiştir. Araştırmaya katılan müdür yardımcıları e-okul sisteminin en çok nakillerin daha kısa sürede ve kolay yapılmasını sağlaması ($\bar{x}=4,90$), not hesaplamalarında yapılan hataları ortadan kaldırması ($\bar{x}=4,85$) ve nakillerde olabilecek veri kayıplarını azaltması ($\bar{x}=4,85$) açısından yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticiler sistemi, kağıt kullanımını azalttığı için çevreci bir sistem olması ($\bar{x}=4,49$); eğitimcilere, öğrencilerin yönlendirilmesi için gerekli verileri sağlaması ($\bar{x}=4,37$) ve öğrencilerin sınav takvimlerini sistemden öğrenip daha düzenli ders çalışabilmesi ($\bar{x}=3,87$) konularında göreceli olarak daha az yararlı bulmaktadırlar. Okul yöneticilerinin ölçekte yer alan tüm yararlarla yüksek düzeylerde katılım göstermelerinden, onların e-okul sistemini oldukça olumlu

karşıladıkları sonucu çıkarılabilir. E-okul sisteminin yararlarına ilişkin görüşler arasında cinsiyet, kıdem, sistemin kullanımına yönelik eğitim almış olma değişkenlerinin hiçbirine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 1. E-okul sisteminin yararlarına ilişkin katılımcıların görüşleri (n=451)

Yararlar	\bar{X}	S
1. Nakillerin daha kısa sürede ve kolay yapılmasını sağlamaktadır.	4,90	,33
2. Not hesaplamalarında yapılan hataları ortadan kaldırmaktadır.	4,85	,39
3. Nakillerde olabilecek veri kayıplarını azaltmaktadır.	4,85	,39
4. El yazısıyla belge hazırlama zorunluluğunu ortadan kaldırmaktadır.	4,85	,43
5. İnternet bağlantısı olan her yerden veri girişi/verilere ulaşma olanağı sağlamaktadır.	4,80	,51
6. Karne yazımı, belge hazırlama gibi uzun zaman alan işlerin kısa sürede yapılmasını sağlamaktadır.	4,76	,55
7. Veri kayıplarını (belge kaybolması, silinme, yangın gibi) azaltmaktadır.	4,74	,53
8. Okulları yazılım satın alma maliyetinden kurtarmaktadır.	4,73	,60
9. Öğrencilerin devam durumu kolayca izlenebilmektedir.	4,72	,57
10. Sürekli devamsız öğrencilerin takibini kolaylaştırmaktadır.	4,63	,66
11. Yazışmalar için gereksiz zaman ve emek harcama zorunluluğunu ortadan kaldırmaktadır.	4,61	,69
12. Milli Eğitim Müdürlüğü ve Bakanlık gibi ilgili üst birimlere güncel istatistiksel veriler sunmaktadır.	4,59	,73
13. Okullardaki işleyişin şeffaf bir şekilde yürümesini sağlamaktadır.	4,56	,67
14. Etkili ve kolay ulaşılabilir bir arşiv olanağı sunmaktadır.	4,54	,78
15. Postalama masraflarını azaltmaktadır.	4,51	,83
16. Kağıt kullanımını azalttığı için çevreci bir sistemdir.	4,49	,78
17. Eğitimcilere, öğrencilerin yönlendirilmesi için gerekli verileri sağlamaktadır.	4,37	,81
18. Öğrenciler sınav takvimlerini sistemden öğrenip daha düzenli ders çalışabilmektedir.	3,87	1,01
GENEL ORTALAMA	4,63	

Ölçekte yer alan yararların dışında bazı katılımcılar sistemin yararlarına ilişkin görüşlerini de belirtmişlerdir. Buna göre bilgilerin güvenli bir şekilde saklanması ve bilgiye erişimi kolaylaştırması bakımından sistem yararlı bulunmuştur (f=2). Ayrıca bir çok ihtiyaca birden cevap veren sistemin okul yöneticilerinin iş ve işlemlerini kolaylaştırdığı (f=2), velilerin öğrencileri takip edebilmelerine olanak sağladığı (f=2), ve e-kayıt sistemiyle servis ihtiyacının azaldığı belirtilmiştir. Bunun yanında bir çok katılımcı (f=26), sistemden duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir. Buradan hareketle sistemin, okullarda duyulan önemli bir ihtiyacı karşıladığını söylemek mümkündür.

E-okul sisteminin sorunlarına ilişkin yönetici görüşlerine ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’te verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde e-okul sistemine ilişkin sorunlar boyutunda karne dönemleri gibi yoğun zamanlarda sistemin kilitlemesi (\bar{X} =4,55) ve MEB’in okullara sunduğu internet bağlantı hızının yetersiz kalması (\bar{X} =4,33) müdür yardımcılarının en çok sorun yaşadıkları konular olarak ortaya çıkmaktadır. Sistemin düzgün çalışmasına en çok ihtiyaç duyulan karne dönemlerinde sistemin çalışmaması, okulun tüm

paydaşlarında büyük sıkıntılar yaratmaktadır. Bu dönemlerde hem yöneticiler hem öğretmenler geç saatlere kadar çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Sisteme bağımlı kalmak ve bağlantı olmadan hiçbir işlem yapamamaktan dolayı kullanıcılar şikayet etmektedirler. Bunun yanında e-okul sisteminde adrese dayalı e-kayıt sisteminin düzgün işletilememesi ($\bar{x}=3,93$), sistemin deneme yanılma yoluyla öğrenilmesi ($\bar{x}=3,88$), sistemde okulların finansman bilgilerinin yer almaması ($\bar{x}=3,82$) gibi sorunlar da okullarda e-okul sisteminde yaşanan önemli sorunlar olarak dile getirilmiştir. Sistemin sorunları arasında öğrencilerin sistemde olması gereken bilgilerinin tam olarak girilmemesi ($\bar{x}=3,24$), veri girişleri ve güncellemelerinin düzenli yapılmaması ($\bar{x}=3,09$), öğretmenlerin sistemle ilgili işlerini başkalarına yaptırması ($\bar{x}=3,07$) gibi sorunlar ise katılımcılar tarafından diğerleri kadar ciddi sorun olarak algılanmayan konular olarak görülmüştür.

Tablo 2. E-okul sisteminin sorunlarına ilişkin katılımcıların görüşleri (n=451)

Sorunlar	\bar{X}	S
1. Karne dönemleri gibi yoğun zamanlarda sistem kilitlenmektedir.	4,55	,74
2. MEB'in okullara sunduğu internet bağlantı hızı yetersiz kalmaktadır.	4,33	1,00
3. Adrese dayalı e-kayıt sistemine rağmen, kayıtlarda belirli okullara yığılma sürmektedir.	3,93	1,01
4. Sistem deneme – yanılma yoluyla öğrenilmektedir.	3,88	1,08
5. Sistemde okulların finansman bilgileri (maddi gelir giderleri) yer almamaktadır.	3,82	1,11
6. Oturumda veri girişi için kullanıcıya tanınan süre (10 dk) yetersizdir.	3,82	1,29
7. Sistemi kullananlara etkili bir eğitim verilmemektedir.	3,74	1,10
8. Veliler sistemle ilgili yeterince bilgilendirilmemektedir.	3,68	1,01
9. Tüm veriler aynı sistemde olduğundan veriler risk altındadır.	3,60	1,01
10. Sistem velilerin notlara erişimini kolaylaştırdığından, son haftalarda velilerin not yükseltme talepleri artmaktadır.	3,59	1,13
11. Sistem, mezunların takibini yapmaya olanak sağlamamaktadır.	3,57	1,29
12. Sisteme girilen veriler ham veri olarak kalmakta, yararlanılabilir istatistiksel bilgilere dönüştürülmemektedir.	3,48	1,04
13. Veriler, girilmesi gereken dönemlerde girilmemekte, dönem sonlarında yığılma olmaktadır.	3,46	1,05
14. Sistem, veri analizine (devamsızlık oranları, başarı ortalamaları vb.) olanak sağlamamaktadır.	3,33	1,12
15. Veliler, evinde internet olanağı olmadığı için sistemi kullanamamaktadır.	3,31	,94
16. Veliler, bilgisayarı/interneti kullanmayı bilmediği için sistemden yararlanamamaktadır.	3,31	,97
17. Sistemde öğrencilere ilişkin bulunması gereken tüm bilgiler tam olarak girilmemektedir.	3,24	1,04
18. Veri güncellemeleri (öğrenci bilgileri, iletişim bilgileri vb.) düzenli yapılmamaktadır.	3,09	1,00
19. Öğretmenler sistemle ilgili kendi yapmaları gereken işleri başkalarına yaptırmaktadır.	3,07	1,01
GENEL	3,62	

E-okul sisteminin sorunlarına ilişkin kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Kadınlar ($\bar{x}=3,74$) erkeklere ($\bar{x}=3,60$) göre e-okul sisteminde daha fazla sorun yaşadığı görüşündedirler ($t_{(449)}=2,07$; $p<.05$). Sisteme yönelik eğitim alanlarla almayanların sorunlara ilişkin görüşleri arasında da anlamlı farklılık bulunmuştur. Eğitim alanlar ($\bar{x}=3,46$) almayanlara ($\bar{x}=3,67$) göre sorunlara daha düşük düzeyde katılım göstermişlerdir ($t_{(449)}=3,29$; $p < .05$). E-okul sisteminin sorunlarına ilişkin yönetici görüşleri arasında kıdem değişkenine göre de anlamlı fark vardır. Farkın kaynağının bulunması için yapılan LSD testi sonuçlarına göre 1-5 yıl ($\bar{x}=3,74$) kıdeme sahip yöneticiler 11-15 yıl ($\bar{x}=3,57$), 16-20 yıl ($\bar{x}=3,47$) ve 21 yıl ve üzeri ($\bar{x}=3,51$) kıdeme sahip yöneticilere göre sistemde daha fazla sorun algılamaktadırlar ($F_{(403)}=3,246$; $p<.05$).

Müdür yardımcıları, ölçekte yer alan sorunların dışında sistemle ilgili yaşadıkları sorunları da belirtmişlerdir. Katılımcılar en çok, sistemde öğrenci adres bilgilerinin olmamasından şikayet etmektedir ($f=6$). Öğrenci adres bilgileri, öğrenci okula ilk kez kaydolurken aday kaydında alınmakta ve kesin kayıt işlemi yapıldıktan sonra sistemde görünmemektedir. Yöneticiler öğrencilerin adres bilgilerine devamsızlık bildirimini, bazı duyurular veya öğrenci aile ziyaretleri gibi konularda ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak adresler sistemde kayıtlı olmadığı için zorluklar yaşadıklarını ifade etmektedirler. Bunun yanında okulda yapılacak tüm işlemlerin internet bağlantısını gerektirmesi ve bağlantı olmayınca hiçbir işlemin yapılamayışı da sorun olarak görülmektedir ($f=2$). Diğer bir sorun, sistemin bazı bölümlerinde kullanım zorluğu yaşanmasıdır. Kullanıcılar, ders dağıtım programının kullanımının zor olması ($f=1$), raporlar bölümünde istedikleri raporlara kolay ulaşamamaları ($f=1$) gibi sorunları dile getirmişlerdir. Özellikle öğrenci sayısı fazla olan okullarda veri girişleri çok fazla zaman almakta, müdür yardımcıları işlerini yetiştirememekten şikayet etmektedirler ($f=1$).

E-okul sisteminin sorunlarına yönelik çözüm önerilerine ilişkin yönetici görüşlerine ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 3'te verilmiştir. Katılımcılar çözüm önerileri arasında sistemin veri analizine (devamsızlık oranları, başarı ortalamaları vb.) olanak sağlaması ($\bar{x}=4,58$), veli bilgilendirme sisteminde (VBS) öğrencinin SBS'ye ilişkin bilgilerinin yer alması ($\bar{x}=4,52$) ve sistemin iş yükünün sadece bir müdür yardımcısına bırakılmayıp iş yükünün paylaştırılması ($\bar{x}=4,51$) gibi önerilere tamamen katılmaktadırlar. Diğer yandan yöneticiler kullanıcıya sağlanan oturumun açık bulunma süresinin artırılması ($\bar{x}=3,97$); velilere e-okul sistemiyle ilgili eğitim verilmesi ($\bar{x}=3,93$) ve bir bütünlük sağlanması açısından ilköğretim ve ortaöğretimde kullanılan sistemlerin birleştirilmesi ($\bar{x}=3,86$); gibi önerilere de yüksek bir katılım göstermişlerdir.

Tablo 3. E-okul sisteminin sorunlarına yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşler (n=451)

Çözüm Önerileri	\bar{X}	S
1. Sistem veri analizine (devamsızlık oranları, başarı ortalamaları vb.) olanak sağlamalıdır.	4,58	,60
2. Veli bilgilendirme sisteminde (VBS) SBS'ye ilişkin bilgiler olmalıdır.	4,52	,63
3. Sistemin iş yükü sadece bir müdür yardımcısına bırakılmamalı, iş yükü paylaştırılmalıdır.	4,51	,81
4. Okullarda internet bağlantısı olmadığında da verilere ulaşılabilecek bir yedekleme sistemi kurulmalıdır.	4,49	,83
5. Mezunların bir üst eğitim kademesindeki durumları sistem üzerinden takip edilebilmelidir.	4,43	,78
6. Sistemin yoğunluktan dolayı kilitlenmesini önlemek için VBS son iki hafta kapatılmalıdır.	4,37	,97
7. Son haftalarda öğretmenlere gelen not taleplerinin önlenmesi için VBS son iki hafta kapatılmalıdır.	4,32	1,02
8. Yapılan veri girişi ve değişiklikleri oturum süresi dolduğunda sistem, otomatik olarak kaydetmelidir.	4,27	1,12
9. Okul yönetimleri bir takvim belirlemeli ve bu takvime göre verilerin düzenli girişi sağlanmalıdır.	4,22	,83
10. Öğretmenlere ve yöneticilere sistemin kullanımına ilişkin hizmet içi eğitim verilmelidir.	4,09	1,00
11. Bilgisayar formatörleri e-okul sistemiyle ilgili sorunları çözmek üzere görevlendirilmelidir.	4,08	1,12
12. Bilgisayar formatörleri okuldaki öğretmen ve yöneticilere e-okul sistemiyle ilgili eğitim vermelidir.	4,02	1,09
13. Kullanıcıya sağlanan oturumun açık bulunma süresi artırılmalıdır.	3,97	1,20
14. Velilere e-okul sistemiyle ilgili eğitim verilmelidir.	3,93	1,01
15. Bir bütünlük sağlanması açısından ilköğretim ve ortaöğretimde kullanılan sistemler birleştirilmelidir.	3,86	1,15

E-okul sisteminin sorunlarına yönelik çözüm önerilerine ilişkin ölçekte yer alan maddelere ek olarak katılımcılar sorun olarak algıladıkları konularda pek çok çözüm önerisi sunmuştur. Bu önerilerin başında öğrencilerin adres bilgilerinin sistemde bulunması ve yöneticilerin erişimine açık olması gelmektedir (f=142). Araştırmaya katılan her üç yöneticiden birinin bu sorunu dile getirmiş olması bu ihtiyacın büyüklüğünü ortaya koymaktadır. Bunun yanında müdür yardımcılarının çok sık yaptığı devamsızlık mektubu hazırlama işleminin kolaylaşması için adres bilgisinin mektuba otomatik olarak basılması sıklıkla dile getirilen öneriler arasındadır (f=15). Ayrıca öğrencilerin güncel adres bilgilerinin ulusal nüfus kayıt sistemi MERNİS'ten otomatik olarak e-okul sistemine aktarılması istenmektedir (f=7).

Devamsızlık takibi ve velileri bilgilendirmenin kolaylaşması amacıyla müdür yardımcılarını, devamsızlık bilgileri sisteme girildiğinde sistemin isteyen velilerin cep telefonuna otomatik mesaj gönderebilmesini önermiştir (f=33). Ayrıca sistemin koyduğu yetki sınırlamalarının bazılarının kaldırılması veya gevşetilmesi önerilmiştir. Devamsızlık girişlerinin çok zaman aldığı gerekçesiyle müdür yardımcılarını devamsızlık bilgilerinin sınıf ve şube öğretmenleri tarafından girilebilmesini (f=14) ve sistemde devamsızlık girişlerinin daha işlevsel ve pratik hale getirilmesini (f=11) önermiştir. Ayrıca müdür yardımcılarını fazlaca iş yükü

oluşturan veli bilgilerinin girişinin sınıf öğretmenleri tarafından yapılabilmesi (f=4) ve öğretmenlerin kendi sınıflarının listelerini alabilmeleri (f=2) önerilmiştir.

Öğrencilerle ilgili sistemdeki tüm işlemlerin TC kimlik numarası ile yapılması nedeniyle TC kimlik numaralı listelere öğretmen ve yöneticiler sıklıkla ihtiyaç duymakta ancak sistemden bu listeler alınamamaktadır. Bu nedenle sistemin TC kimlik numaralı sınıf listelerini vermesinin sağlanması sıklıkla önerilmiştir (f=27). Bunun yanında rapor bölümlerinde daha fazla istatistiksel verilere yer verilmesi, sistemin kullanıcılara, başarı grafikleri, istatistiksel analizler, ortalamalar, sıralamalar yapabileceği ve istediği konulara göre seçimler yaparak raporlar alabilmesi olanağı sunması önerilmiştir (f=16).

Sistem sadece kayıtlı öğrencilerin bilgilerini saklamakta, mezun olan öğrencilere ait bilgiler sistemde yer almamaktadır. Bu önemli bir eksiklik olarak görülmekte, bu nedenle sistemden geçmiş dönemlere ait bilgilere ulaşılabilmesi (f=28) ve mezun öğrencilerin mezun olduktan sonra kaydoldukları okulların sistemden görülebilmesi (f=14) önerilmektedir. Yine bu bağlamda sistemde arşivleme özelliğinin geliştirilmesi (f=8) talep edilmektedir. Müdür yardımcıları sistemin kullanımında karşılaştıkları zorluklara da çözümler önermişlerdir. Bu kapsamda öncelikle sistemde yer alan ve dili İngilizce olan ders dağıtım programının kullanımının kolaylaştırılması ve dilinin Türkçe’ye çevrilmesi önerilmiştir (f=11). Bunun yanında öğrenci arama işlemlerinin çeşitlendirilmesi (f=5) ve öğrenci fotoğraflarının sisteme eklenmesinin kolaylaştırılması (f=2) talep edilmiştir.

Son olarak, sistemden verilere ulaşmak için internet bağlantısının zorunlu olması, bağlantı kesildiği zamanlarda sorun yaratmaktadır. Çözüm olarak müdür yardımcıları okulda yerel bir yedekleme sisteminin geliştirilmesini ve bu sayede internet bağlantısı olmasa da okulun verilerine ulaşma, belge alma, liste hazırlama gibi işlemlerin yapılabilir hale getirilmesini önermektedir (f=3).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

E-okul sisteminin oluşturulması aşamasında okul yönetiminde belirli yararları sağlaması amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre sistemin kısa sürede amaçlarının büyük bölümüne ulaşmış olduğu bununla birlikte, sistemle ilgili giderilmesi gereken sorunlar ve geliştirilmesi gereken özelliklerin de bulunduğu ortaya çıkmıştır.

E-okul sistemi, okulların yönetim ve otomasyon işlemlerinde önemli kolaylıklar sağlamış, yöneticileri bu konuda büyük oranda tatmin etmiştir. Öğrenci bilgileri güvenli bir şekilde kaydedilmiş ve bu bilgilere hızlı erişim sağlanmış; başarı ve devamsızlık takibi, not ve belge hazırlama işlemleri kolaylaşmış ve kağıt kullanımı azalmıştır. E-okul sisteminin uygulanmasından önce okullar not girişi, devamsızlık takibi, ders programı hazırlama gibi işlemler için ayrı ayrı yazılımlar satın almak zorunda kalmaktaydı. E-okul sistemi, bu özellikleri tek çatı altında okullara ücretsiz olarak sunmakta ve bu yönüyle hem kullanıcı hem de ekonomik bir hizmet olarak okul yöneticilerini oldukça memnun etmektedir. Sistem sayesinde okullar arası öğrenci nakillerinde veri transferlerinin elektronik ortamda hızlı ve eksiksiz yapılması sağlanmıştır. Bu sayede öğrenci nakillerinde oluşabilecek veri ve zaman kaybı en aza indirilmiştir. E-okul sisteminin diğer bir amacı olan yurt çapındaki verilerin merkezi veri tabanında toplanması hedefine de ulaşılmıştır. Özel ve resmi ilköğretim ve orta öğretim kurumları ile bu kurumların öğrenci bilgileri merkezi veri tabanına kaydedilerek ve

istenildiğinde bu verilere ulaşılması sağlanmıştır. Bu yönüyle sistem, Bakanlık merkez örgütüne büyük bir veri tabanı olanağı sağlamıştır. Bu sayede, daha önce yazışmalarla okullardan tek tek veri toplanırken, oluşan veri kayıpları ve bunun ekonomik maliyetinin de önüne geçilmiştir. Ayrıca Bakanlık merkez örgütü okullara ve öğrencilere ait anlık istatistiksel verilere ulaşabilmekte, bunları planlamalarda ve politikaların geliştirilmesinde kullanmaktadır. E-okul sistemine yönelik benzer çalışmalarda da öğretmen veya yöneticilerin sistemin avantajlarından genel olarak memnun oldukları sonucuna varılmıştır (Akar, 2009; Ersoy, 2010; Kızılboğa, 2010; Turan, 2010). Bülbül ve Acar'ın (2009) araştırmasında yöneticiler sistemin birçok açıdan işlerini kolaylaştırdığını ve veliler için de birçok yararlı yeniliklere sahip olduğunu belirtmişlerdir. Ancak sistem bu olumlu yönlerine rağmen henüz gelişmekte olan ve çok sayıda eksik yönü de bulunan bir sistemdir.

Sistemin eksiklerinin başında teknolojik alt yapının karne dönemleri gibi yoğun zamanlarda ihtiyaca tam anlamıyla cevap verememesi gelmektedir. Dönem sonlarında Türkiye'deki tüm ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının öğretmenleri, yöneticileri, öğrencileri ve velileri sisteme veri girişi yapmaya veya verilere ulaşmaya çalışmaktadır. Bu dönemlerde sisteme bağlantı zorlaşmakta, veri girişleri veya verilere ulaşma oldukça uzun zaman alabilmektedir. Bu da bazen okullarda kaos yaratabilmektedir. E-okul sisteminin sorunlarına ilişkin araştırma bulguları da yoğun dönemlerde sisteme erişimde ve sistemin kullanılmasında yaşanan sorunlara işaret etmektedir (Bülbül & Acar, 2009; Kızılboğa, 2010; Turan, 2010). Bunlar dikkate alındığında, milyonlarca kullanıcıya hizmet sunan bu sistemin çok güçlü bir teknolojik altyapıya sahip olması ve sisteme kesintisiz erişimin sağlanması için Bakanlık tarafından gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

E-okul sisteminin ilk başlayan uygulaması e-kayıt, öğrenci sayılarının bölge sistemine dayalı olarak okullar arasında dengeli dağılımını sağlamaya yönelik olarak hazırlanmış ancak amacına henüz ulaşamamıştır. Normalde sistemin, bir öğrenciyi okula ilk kez kaydederken, öğrencinin ev adresinin okulun bölgesinde olması koşulunu araması gerekmektedir. Ancak bu kısıtlama tam uygulanamamakta ve halen belirli okullara yığılma sürmektedir. Bunun önlenmesi için hangi koşullarda bu kısıtlamaya uyulmayacağı açıkça belirlenmeli ve bu kısıtlamanın keyfi uygulamalarla aşılmasının önüne geçilmelidir.

Sisteme ilişkin belirtilen sorunlardan biri de eğitim kurumları arasındaki koordinasyon ve iletişimin tam anlamıyla sağlanamamasıdır. Kurumlar arası tüm yazışmaların elektronik ortama taşınması amacına henüz tam anlamıyla ulaşamamıştır. Okul yöneticileri halen il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sistemde yer aldığı halde okullardan resmi yazı ile veri talep etmelerinden yakınmaktadır. Bu durum, il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sistemi etkin olarak kullanmadıklarının bir göstergesi sayılabilir. Bu birimlere yönelik yapılan hizmet içi eğitim ve seminerlerde konunun vurgulanması ve sistemin etkin kullanımının teşvik edilmesi yerinde olacaktır. Bunun yanında sistem, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin birbirleriyle sürekli iletişim halinde bulunmasını amaçlamıştır. Ancak e-okul sistemi içerisinde yer alan VBS mevcut durumda bu amacı yerine getirememekte, ancak sınırlı olanaklar sunmaktadır. Konuyla ilgili bir araştırmada (Demirli, Demirkol & Varol, 2011) velilerin VBS'yi yalnızca öğrencilerinin notlarını ve sınav tarihlerini öğrenmek ve devamsızlıklarını takip etmek amacıyla kullandıkları saptanmıştır. Bu nedenle öğrenci, veli ve okul arasında iletişimi artıracak uygulamaların da sisteme eklenmesi yerinde olacaktır.

Sisteme girilen verilerin ham veri olarak kalması, istatistiksel analizlere, anlamlı bilgilere dönüşmemesi sistemin en önemli eksiklikleri arasında yer almaktadır. Mevcut durumda sistem kullanıcılarına sadece öğrencilerin devamsızlık bilgileri, yazılı-sözlü sınav notları gibi ham verileri sunmaktadır. Raporlama bölümünde sistemin, öğrencilerin devamsızlık oranları, başarı ortalamaları, başarı takip grafikleri, sınıflar arasında karşılaştırma, aylara, yıllara göre başarı değerlendirme gibi analizler sunması beklenmektedir. Ancak sistemin henüz bu tür özelliklere sahip olmaması büyük bir eksiklik olarak görülmekte, acilen giderilmesi beklenmektedir. Çünkü bu veriler, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin, okulun ve öğrencilerin durumunu daha net görebilmelerini sağlayacak; kararlarına ve geleceğe yönelik planlarına temel teşkil edecektir. Ayrıca sistemde geçmiş yıllara ait verilerin arşivlenmemesi, sistemin sadece mevcut öğrenci ve okul bilgilerini sunabiliyor olması da diğer bir eksikliktir. Bu eksiklik, okul yöneticilerinin veya öğretmenlerin geçmiş yıllarla bir karşılaştırma yapabilmelerini ve başarı, devamsızlık, öğrenci sayısı gibi konularda geçmişe ait verilere ulaşmasını engellediği için bir an önce giderilmelidir.

E-okul sisteminin yararları konusunda cinsiyet, kıdem ve sisteme yönelik eğitim almış olma değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar yokken sorunlar konusunda anlamlı farklılıklar saptanmıştır. E-okul sistemini kullanan kadın yöneticilerin sorun algıları erkeklere göre daha yüksek düzeydedir. Kadın yöneticilerin teknolojiye yönelik tutumlarının erkeklere göre daha olumsuz olması bu durumun nedeni olarak düşünülebilir. Erbakırcı'nın (2008) kadın yöneticilerin teknolojiye yönelik tutumlarının erkek yöneticilere göre daha olumsuz olduğu saptaması bu görüşü desteklemektedir. Bunun yanında bu bulgunun kadınların sistemi kullanırken erkeklere göre daha ince detaylara dikkat etmelerinden kaynaklandığı da düşünülebilir. Diğer yandan, kıdemi az olan okul yöneticileri kıdemli olanlara göre sorunları daha yüksek düzeyde algılamıştır. Ergişi (2005) tarafından okul yöneticilerinin bilgi teknolojilerini kullanma yeterliklerini belirlemeye yönelik yapılan araştırmada, kıdemi az olan yöneticilerin bilgi teknolojilerini kullanma yeterlikleri kıdemi fazla olan yöneticilere göre daha yüksek bulunmuştur. Teknoloji yeterlikleri daha fazla olan okul yöneticilerinin sistemin daha hızlı ve etkin çalışması yönündeki beklentileri daha yüksek olacağı için daha fazla sorun algıladıkları düşünülebilir. Sisteme yönelik eğitim alma değişkenine göre ise eğitim almayanlar alanlara göre sorunları daha yüksek düzeyde algılamıştır. Buna göre eğitim alanların almayanlara göre sisteme daha fazla aşına oldukları ve sistemi daha iyi kullanabildikleri; bu sayede de belirtilen sorunları daha az hissettikleri söylenebilir. Sistemin kullanımına yönelik eğitim almayanların sistemi kullanırken öğrenmeye çalışması ve yanlış bir işlem yapmaktan çekinmesi sorunlara yönelik algılarını artırmış olabilir.

Araştırmanın katılımcıları, sistemin geliştirilmesine ve karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik çok sayıda öneri sunmuşlardır. En sık dile getirilen öneri, öğrencilerin adres bilgilerinin sistemde yer almasıdır. Araştırma katılımcılarının yaklaşık üçte biri bu talebi belirtmişlerdir. Aynı sorun Kızılboğa'nın (2010) araştırma bulgularında da yer almaktadır. Öğrenci adres bilgilerine sistemden ulaşamaması, devamsızlık takibinde ve devamsızlık mektuplarının ailelere gönderilmesinde okul yöneticilerini zora sokmaktadır. Bu konuda bazı katılımcılar, öğrencilerin güncel adres bilgilerinin ulusal nüfus kayıt sistemi olan MERNİS'ten otomatik olarak e-okul sistemine transferini önermektedir. Ancak sistemin kurulması aşamasında "sisteme başka sistemlerden veri aktarımı yapılmaması" ilkesi benimsenmiştir. Bu nedenle ulusal nüfus kayıt sistemi, telefon ve GSM şirketleri tarafından sisteme veri aktarımı

yapılması gibi uygulamalar mümkün görülmemektedir. Ancak öğrenci adres bilgilerinin sistemde bulunması önemli bir gerekliliktir. Bu nedenle sistemin öğrenci adreslerini barındıracak ve gerektiğinde ulaşılabilecek şekilde düzenlenmesi yerinde bir öneridir. Bunun yanında en çok dile getirilen diğer bir öneri, öğrencilerin devamsızlık bilgilerinin kısa mesaj yoluyla velilere günlük olarak iletilmesidir. Bu öneri mevcut teknolojik imkanlara göre uygulanabilir ve yararlı görülmektedir. Çünkü bu sayede veliler, öğrencilerinin devamsızlığını anında öğrenecek ve bu durum, öğrenci güvenliği ve devamsızlıktan kaynaklanan sorunların çözümü konusunda olumlu katkı sunacaktır.

Öğrenci devamsızlık girişleri müdür yardımcılarının en sık yaptığı ve en çok zamanlarını alan işlerdendir (Kızılböğe, 2010). Bu yoğunluktan dolayı müdür yardımcılarını sınıf ve şube rehber öğretmenlerinin kendilerine yardımcı olmalarını talep etmekte, bunun için de öğretmenlere devamsızlık giriş yetkisi verilmesini ve sistemde devamsızlık girişlerini hızlandıracak ve kolaylaştıracak düzenlemelerin yapılmasını önermektedir. Özellikle büyük okulların öğrenci sayıları dikkate alındığında bu taleplerin haklılığı anlaşılmaktadır. Örneğin 3000 öğrencisi ve beş müdür yardımcısı olan bir okulda müdür yardımcısı başına 600 öğrenci düşmekte, her gün bu öğrencilerin sadece devamsızlık bilgilerinin girişi bile önemli bir zaman almaktadır. Bu durumda devamsızlık girişi görevinin sınıf ve şube rehber öğretmenlerine verilmesi uygun görünmektedir. Bununla birlikte sistemde veri girişlerinin hızlı ve pratik şekilde yapılmasını sağlayacak düzenlemeler de yapılmalıdır.

E-okul sisteminin sadece internet bağlantısı varken çalışması ve bağlantı yokken hiçbir işlemin yapılamaması okullar için bir sınırlılık oluşturmaktadır. Bu soruna yönelik olarak müdür yardımcılarını, internet bağlantısı olmadığında verilere ulaşmak ve işlem yapmak için okullardaki bilgisayarlara yedekleme sisteminin kurulmasını önermektedirler. Sisteme veri girişi veya veri güncellemeleri dışındaki işlemler için böyle bir sistem yararlı olacaktır. Bu nedenle okul müdürünün yetkisiyle sistemdeki okul bilgilerini okul bilgisayarına yedekleyecek bir uygulamanın e-okul sistemine eklenmesi önerilebilir.

Sonuç olarak denilebilir ki, Türkiye genelinde uygulanan e-okul yönetim bilgi sistemi hem okuldaki işlerin kolaylaştırması hem de ülke genelini kapsayan bir veri tabanı olması bakımından eğitim sistemine büyük yararlar sağlamıştır. Bunun yanında sistem pek çok açıdan geliştirilmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle kullanıcı görüş ve taleplerinin Bakanlığın ilgili birimleri tarafından sürekli olarak alınması ve sistemin bu talepler doğrultusunda sürekli geliştirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akar, H. (2009). E-okul uygulamasının başarısına yönelik ilköğretim okulu öğretmen ve idarecilerinin görüşleri, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Başbakanlık. (2002). *E-Türkiye girişimi eylem planı taslağı*. <http://www.bilgitoplumu.gov.tr>. Erişim Tarihi: 24.03.2011.
- Başbakanlık. (2003). *E-dönüşüm Türkiye projesi*. Genelge No: 2003/12.
- Bayrakçı, M. (2007). Türkiye’de eğitim yönetimi bilgi sistemleri ve uygulamada karşılaşılan sorunlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51, 395-420.
- Bensghir, T. K. (1996). *Bilgi teknolojileri ve örgütsel değişim*. Ankara: TODAİE Yayınları.

- Bozkurt, V. (1997). *Enformasyon toplumu ve Türkiye*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Bülbül, T. & Acar, M. (2009). Yönetici ve öğretmenlerin e-okul yönetim bilgi sistemine ilişkin görüşleri. 5. *Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi*. Trakya Üniversitesi. 1-3 Ekim 2009. Edirne.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirli, C., Demirkol, M. & Varol, F. (2011). E-Okul veli bilgilendirme sistemine ilişkin veli görüşleri. *6th International Advanced Technologies Symposium*, 16-18 May 2011. Elazığ.
- DPT. (2010). Bilgi Toplumu Dairesi. www.bilgitoplumu.gov.tr. Erişim Tarihi: 27.03.2011.
- Erbakırcı, M. (2008). Ankara ili ortaöğretim okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumları ve yönetim bilişim sistemini kullanma durumları. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ergişi, K. (2005). Bilgi teknolojilerinin okulda etkin kullanımı ile ilgili okul yöneticilerinin teknolojik yeterliklerinin belirlenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Kırıkkale Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Ersoy, E. (2010). Eğitim yöneticilerinin e-okul sisteminin işleyişine ilişkin görüşleri ve memnuniyet düzeyleri, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gültekin, N. (2010). Öğretmen ve idarecilerin e-okul uygulamalarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Haag, S.; Cummings, M. ve Dawkins, J. (1998). *Management information systems for the information age*. New York-London: Irwin/McGraw-Hill.
- Kızılböğâ, R. (2010). Milli Eğitim Bakanlığı e-okul uygulamasının yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- KPMG Consulting LP (2000). *Evaluation of SchoolNet1 initiative: Final report*. <http://web.archive.org/web/20070224224427/www.schoolnet.ca/home/e/whatis.asp>. Erişim Tarihi: 27.03.2011.
- Kwan, L. C. (2006). Factors affecting the effectiveness of WebSAMS in Hong Kong secondary schools. *Project Report*. Baptist University, Hong Kong.
- Lucey, T. (1987). *Management information systems (5th Edition)*. Hampshire: DP Publications.
- MEB (2007a). *E-okul uygulaması*. Genelge No: 2007/74.
- MEB (2007b). *E-okul sistemi*. Genelge Tarihi: 21.05.2007.
- MEB (2008). *E-okul sisteminin ortaöğretim okullarında uygulanması*. Genelge Tarihi: 21.05.2007.
- MEB (2009a). *Milli Eğitim Bakanlığı e-okul projesinin değerlendirilmesi*. <http://www.epractice.eu/files/documents/cases/1971-1182172600.pdf>. Erişim Tarihi: 29.03.2011.
- MEB (2009b). *MEB e-okul kullanım kılavuzu*. <http://e-okul.meb.gov.tr/dokumanlar/e-okul-kilavuz.pdf>. Erişim Tarihi: 29.03.2011.
- NEDP. (2011). *National Education Database Program*. http://www.idrc.ca/booktique/ev-140983-201-1-DO_TOPIC.html. Erişim Tarihi: 29.05.2011.
- O'Brien, J. (2004). *Management information systems: Managing information technology in the business enterprise*. New York-London: McGraw-Hill.
- Öğüt, A. (2003). *Bilgi çağında yönetim (2. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Pakistan Education Initiative (2011). <http://www.dotztechnologies.com/#/pkei/4522448050>. Erişim Tarihi: 29.05.2011.
- Polat, M. (2011). Yönetim bilgi sistemi olarak e-okul uygulamalarının değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Sekaran, U. (1992). *Research methods for business: A skill building approach (2nd Edition)*. New York: John Wiley & Sons.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics (5th edition)*. New York: Pearson.
- TO-KAT. (2014). *Ulusal toplu katalog hakkında*. <http://www.toplukatalog.gov.tr/index.php?cwid=8> İndirme Tarihi: 30.01.2014.
- Turan, F. (2010). Milli Eğitim Bakanlığı bilişim sisteminin bir alt bilişim sistemi olarak e-okul uygulamasına ilişkin ilköğretim okullarındaki yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Evaluation Of the E-School Management Information System In Turkey, According To Elementary School Vice Principals' Opinions⁶

Çetin ERDOĞAN⁷, İnayet AYDIN⁸, Uğur AKIN⁹ & Nihan DEMİRKASIMOĞLU¹⁰

Introduction

In the last quartile of the twentieth century, management information systems (MIS) have emerged as a necessity of our information society. Today, management information systems are an indispensable part of organizational procedures in such fields as marketing, human resources management, and accountancy (O'Brien, 2004). The management information system is defined as a combination of human and computer-based resources that is able to perform organizational and administrative procedures such as data gathering, keeping, using, accessing, and transmitting, when they are needed (Lucey, 1987). With the help of MIS, raw data in databases turn into meaningful information explaining potential problems or opportunities for the organization (Haag, Cummings, & Dawkins, 1998).

In this age of information, states have developed management information systems like e-state and e-health to build our information society. Educational organizations also have used management information systems in administrative procedures. For example, SchoolNet has been developed to integrate state schools and state libraries in Canada (KPMG Consulting LP, 2000); Web School Administration and Management System (WebSAMS) has been developed to increase the efficiency of school administration in Hong Kong (Kwan, 2006); National Education Database Program (NEDP) has been developed to build a national database of schools in Pakistan (NEDP, 2011); and lastly, National Collective Catalogue (TO-KAT) has been developed to access and research catalogues of all libraries in Turkey (TO-KAT, 2014).

In the same process and as a part of the European Union conformity programs, E-school Management Information System, the focus of this study, has been developed by the Ministry of National Education in Turkey to adapt school administration procedures to the needs of our information society. E-school is a nationwide management information system that can process, save, and access all elementary and secondary schools' data. With the help of the e-school system, the Ministry of National Education (MEB, 2009a) aims to facilitate administrative and automatization procedures for schools, to make student affairs procedures faster, to decrease software expenses of schools, to collect information in a central database, to analyze nationwide data of students and schools, and to simplify the coordination and communication of schools. Currently, the system includes all the data from over 42,000 elementary and secondary schools and over 13 million students. All elementary and secondary schools of the country are connected to the e-school system and the Ministry of National Education can communicate with all the schools through the system.

⁶ This work was supported by the EARGED through the Ministry of National Education of Turkey (B.08.0.EGD.0.07.00.00.311-429 / 3031).

⁷ Assist. Prof. Dr. - Yıldız Technical University Education Faculty - cerdogan@yildiz.edu.tr

⁸ Prof. Dr. - Ankara University Faculty of Educational Sciences - inayetaydin@gmail.com

⁹ Assist. Prof. Dr. - Gaziosmanpaşa University Education Faculty - uurakin@hotmail.com

¹⁰ Assist. Prof. Dr. - Ankara University Faculty of Educational Sciences - nihansal@yahoo.com

In light of this information, the purpose of this study is to determine the benefits, problems, and solution suggestions for the complications of the e-school management information system used in elementary schools in Turkey according to vice principals' views.

Method

The study was designed as a survey model. The target population of the study consisted of 12,080 vice principals from Turkey. The sample of the study was 451 vice principals who use the e-school management information system. They come from 451 elementary schools in 12 province centers of Turkey. Two scales and a questionnaire were developed by the researchers as data collection tools to determine the opinions of the vice principals. A focus group study was performed with eight vice principals for the development of the data collection tools. Additionally, open-ended questions were asked of the vice principals. Data were collected by applying data collection tools via online survey sites. The data collection process of the study was supported by the Ministry of National Education – Education Research and Development Directorate (MEB-EARGED). For data analysis techniques, descriptive statistics such as mean, standard deviation, t-test, and one-way, ANOVA were used for quantitative data. Qualitative data were analysed by a content analysis technique.

Findings

According to the findings of the study, the vice principals think that the e-school system is considerably useful. According to the vice principals, the most important benefits of the e-school system are performing student transfers between schools easier and faster, minimizing errors while figuring student grades, and minimizing data losses in student transfer processes, respectively. At the same time, vice principals state that the system is very useful in keeping data secure, accessing the data easily, and informing parents easily about their children's educational progress.

Inadequacy of Internet connection speed and deceleration of the system during busy periods are among the most critical problems of the system. Besides these drawbacks, the irregular performance on an address-based registration system, the necessity of learning the system by trial and error, and the inability of the system to keep financial records for the schools are other noteworthy problems of the system. Furthermore, the inability of the system to store student addresses and to function without Internet connection are seen as main deficiencies of the system, according to the vice principals.

To improve the system, vice principals offer suggestions such as enabling the system to analyze data from schools, distributing some of the workload from vice principals to other school staff members, keeping student addresses in the system, adding the SMS sending application for parents into the system, and facilitating data entry applications.

Conclusion, Discussion and Implications

Both quantitative and qualitative data indicate that the system substantially satisfies the users by making school administration procedures easier. By means of the system, administrative procedures such as transferring student information between schools, figuring student grades, keeping and accessing student data, and informing parents about their

children’s educational progress are performed more easily and with greater security. Similar studies related to the e-school management information system indicate consistent results (Akar, 2009; Bülbül ve Acar, 2009; Ersoy, 2010; Kızılboğa, 2010; Turan, 2010).

However, e-school, as a new system, has some deficiencies; it needs to be developed. The most frequently experienced problem is difficulty in using the system at the ends of semesters. All the elementary school teachers, administrators, students, and their parents in Turkey are trying to use the e-school system at the same time, and this overload makes the system unavailable. For this reason, the technological platform of the system should be improved to enable it to meet this density. This finding is in line with other e-school studies (Bülbül ve Acar, 2009; Kızılboğa , 2010; Turan, 2010). One of the main objectives of the system is to set up a communication system between schools, teachers, students, and parents. But the parent information application of the system does not provide this function. Demirli, Demirkol and Varol’s (2011) research indicates that parents use the parent information system only for learning exam dates, grades, and absences. The system has a huge raw database of all the schools and students of Turkey, but there is no way to analyze these data. Furthermore, the system keeps the data of only currently registered students. After students’ graduations, there is no access to their data. Lastly, the e-school workload for vice principals is very heavy, especially in high population schools. Daily data entry of absent students is a heavy and time-consuming chore for vice principals. These inadequacies are considered the main problems of the system. The most frequently offered suggestions from vice principals to improve the system are efforts to allow the storage of student addresses in the system, to enable the system to analyze data, to add an SMS sending application for parents to the system, to facilitate data entry in the system, to authorize teachers to enter student absences, and to set up a backup system to access data when there is no Internet connection.

As indicated in this study, the e-school system provides considerably important benefits in administrative procedures, but it needs to be improved. As the developer and manager of the system, the authorized unit of the Ministry of National Education must explore the needs of users and strive to meet them continuously.

Key Words: E-school system, Management information system, School administration, Vice principals

Atıf için / Please cite as:

Erdoğan, Ç., Aydın, İ., Akın, U. & Demirkasimoğlu, N. (2014). Türkiye’de e-okul yönetim bilgi sisteminin ilköğretim okulu müdür yardımcılarının görüşlerine göre değerlendirilmesi [Evaluation of the e-school management information system in Turkey, according to elementary school vice principals’ opinions]. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi - Journal of Educational Sciences Research*, 4 (1), 113-132. <http://ebad-jesr.com/>